

علوم و فنون ادبی ۱

۱- از دیدگاه «تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی» همه موارد «کاملاً» درست است؛ به جز:

- ۱) محتوای نثرهای دوره سامانی، بیش‌تر علمی است و گاهی نثرهای حماسی، تاریخی و دینی هم دیده می‌شود.
- ۲) از نمونه‌های موفق نثر دوره سامانی می‌توان «التفهیم» و «تاریخ بلعمی» را نام برد.
- ۳) کاهش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی از ویژگی‌های نثر دوره سامانی است.
- ۴) از ویژگی‌های دیگر نثر دوره سامانی، بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی است.

۲- متن زیر از کدام اثر برگزیده شده است و مربوط به کدام دوره نثر است؟

«به روزگار خسرو، رسولی آمد از روم. رسول را بار داد. پیش رسول با وزیر، بوذرجمهر گفت: ای فلان همه چیز در عالم تو دانی؟ بوذرجمهر گفت: همه چیز همگان دانند و همگان هنوز از مادر زاده نشده‌اند.»

- ۱) سیاست‌نامه - دوره غزنوی
- ۲) قابوس‌نامه - دوره غزنوی و سلجوقی
- ۳) کیمیای سعادت - دوره سامانی
- ۴) تاریخ بیهقی - دوره سلجوقی

۳- نویسنده «تفسیر سوره یوسف» و «سفرنامه» به ترتیب در کدام گزینه درست آمده است؟

- ۱) احمدبن زید طوسی - ناصر خسرو قبادیانی
- ۲) محمدبن جریر طبری - احمدبن زید طوسی
- ۳) امام محمد غزالی - محمدبن جریر طبری
- ۴) ناصر خسرو قبادیانی - احمدبن زید طوسی

۴- در کدام گزینه همه سجع‌های به کار رفته «متوازی» است؟

- ۱) دل به امید روی او همدم جان نمی‌شود / جان به هوای کوی او خدمت تن نمی‌کند
- ۲) در بدایت بند و چاه بود، در نهایت تخت و گاه بود.
- ۳) ای منور به تو نجوم جمال / ای مقرر به تو رسوم کمال
- ۴) گر عزم جفا داری سر در رهت اندازم / ور راه وفا گیری جان در قدمت ریزم

۵- کدام بیت از نظر کاربرد «سجع» ارزش موسیقایی بیش‌تری دارد؟

- ۱) هم عقل دویده در رکابت / هم شرع خزیده در پناهت
- ۲) ما برون را ننگریم و قال را / ما درون را بنگریم و حال را
- ۳) راه وصل تو، راه پر آسیب / درد عشق تو، درد بی‌درمان
- ۴) چرا مطرب نمی‌خواند سرودی؟ / چرا ساقی نمی‌گوید درودی؟

۶- آرایه‌های مقابل کدام بیت، نادرست است؟

- ۱) ز گرز تو خورشید گریان شود / ز تیغ تو بهرام بریان شود (تکرار - جناس)
- ۲) بهاری کز دو رخسارش، همی شمس و قمر خیزد / نگاری کز دو یاقوتش همی شهد و شکر ریزد (استعاره - ایهام)
- ۳) همیشه شاد و ندانستی که غم چه بود / دلم نشاط و طرب را فراخ میدان بود (تشبیه - کنایه)
- ۴) گل بخندید و باغ شد پدرام / ای خوشا این جهان بدین هنگام (تشخیص - تناسب)

۷- آرایه‌های بیت مقابل کدامند؟ «در چنگ تو همچون نی نالم و می‌زارم / بر بوی تو همچون عود می‌سوزم و می‌سازم»

- ۱) ایهام تناسب - استعاره - جناس - ایهام
- ۲) تشبیه - کنایه - متناقض‌نما - تشخیص
- ۳) تشخیص - مراعات نظیر - تلمیح - ایهام
- ۴) جناس - حس‌آمیزی - تشبیه - ایهام تناسب

۸- با توجه به علوم و فنون ادبی کدام گزینه غلط است؟ «تبر بلای او را جز دل هدف نباشد / تیغ جفای او را جز جان سپر نباشد»

- ۱) تقابل سجع‌های متوازن و متوازی «موازنه» ایجاد کرده است.
- ۲) تقطیع هجایی مصراع اول این‌گونه است:

ت	ی	ر	ب	ل	ا	ی	ا	و	ا	ر	ا	ج	ز	د	ل	ن	ب	ا	ش
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

- ۳) در خط عروضی مصراع دوم، شش مصوت کوتاه وجود دارد.
- ۴) شعر، در رده «ادبیات غنایی» است.

۹- در تقطیع هجایی بیت زیر، به ترتیب، چند هجای کشیده و چند هجای کوتاه دیده می‌شود؟

«هر که تأمل نکند در جواب / بیش‌تر آید سخنش ناصواب»

- ۱) سه هجای کشیده - هشت هجای کوتاه
- ۲) پنج هجای کشیده - نه هجای کوتاه
- ۳) دو هجای کشیده - هفت هجای کوتاه
- ۴) سه هجای کشیده - ده هجای کوتاه

۱۰- با توجه به علامت هجاها، کدام گزینه با حذف همزه تلفظ شده است؟

- ۱) بادآورده: U-U-U
- ۲) پیام‌آور: U-U-U-U
- ۳) دانش‌آموز: U-U-U-U-U
- ۴) خوش‌اندام: U-U-U-U-U

۱۱- مفهوم کدام بیت، در مقابل آن نادرست است؟

- ۱) ما ز بلا ییم و بالا می‌رویم / ما ز دریا ییم و دریا می‌رویم (متعالی شدن انسان)
- ۲) عالم همه عابدند و معبود یکی است / دنیا همه ساجدند و مسجود یکی است (یکتایی آفریدگار)
- ۳) مرّوت نباشد برفتاده زور / بَرَد مرغ دون، دانه از پیش مور (ظلم‌ستیزی)
- ۴) کی رفت‌های ز دل که تمنا کنم تو را؟ / کی بوده‌ای نهفته که پیدا کنم تو را (هویدا بودن خالق)

۱۲- مفهوم بیت مقابل از کدام گزینه دریافت می‌شود؟ «اشک سحر زدايد از لوح دل سیاهی / خرم کند چمن را باران صبحگاهی»

- ۱) از هوای تو شود آینه ما بی‌غبار / رشته باران گره از کار مستان وا کند
- ۲) اشکش ز دل غبار کدورت نمی‌برد / چشمی که تر به یآوری توتیا کند
- ۳) گریه دائم سیاهی را نبرد از بخت من / زاغ را بسیاری باران نسازد پر سپید
- ۴) چون عقد گوهری که شود پاره رشته‌اش / ریزد مسلسل از مژه‌ام قطره‌های اشک

۱۳- مفاهیم «طلب بزرگی، بی‌ارزشی دنیا» به ترتیب از کدام ابیات دریافت می‌شود؟
الف) شد جهان بر من دگرگون یا که من / این که می‌بینم جهانی دیگر است
ب) مهتری گر به کام شیر در است / شو خطر کن ز کام شیر بجوی
پ) جهان بر آب نهاده‌ست و عاقلان دانند / که روی آب نه جای قرار و بنیاد است
ت) منم که دیده به دیدار دوست کردم باز / چه شکر گویمت ای کارساز بنده‌نواز

۴) ت - ب

۳) ب - پ

۲) پ - الف

۱) الف - ت

۱۴- کدام بیت با گزینه‌های دیگر قرابت مفهومی ندارد؟

۱) ماجرای من و معشوق را پایان نیست / هرچه آغاز ندارد نپذیرد انجام
۲) چند پرسى ز من چيست من / نيستم نيستم نيستم من
۳) اگر تو فارغی از حال دوستان بار / فراغت از تو میسر نمی‌شود ما را
۴) در ازل بست دلم با سر زلفت پیوند / تا ابد سر نکشد وز سر پیمان نرود

۱۵- کدام ابیات با یکدیگر تناسب مفهومی دارند؟

الف) طاعت آن نیست که بر خاک نهی پیشانی / صدق پیش آر که اخلاص به پیشانی نیست

ب) در دل دوست به هر حيله رهي بايد کرد / طاعت از دست نياید گنهي بايد کرد

پ) این جهان کوه است و فعل ما ندا / سوی ما آید نداها را صدا

ت) گر شادی‌ست ما را گر غم از ماست / که بر ما هر چه می‌آید هم از ماست

۴) پ - ت

۳) الف - پ

۲) ب - ت

۱) الف - ت

روسی